

ADJEKTIVA

modifikace/transpozice

MODIFIKACE adjektiv

- Stupeň vlastnosti
- Význam zesilující
- Význam zeslabující
- Citově zabarvený, deminutivní, mazlivý význam

Stupňování

- Která adjektiva nelze stupňovat ?
- Významové důvody
- Formální důvody
- Nepravidelné stupňování
- Stupňování a supletivismus
- Opisné stupňování
- Pleonasmus a stupňování v mluveném jazyce

Od následujících adjektiv tvoř adjektiva vyjadřující menší - větší míru vlastnosti

■ krátký	malý	bílý	starý
■ lehký	žlutý	krátký	samotný
■ teplý	jemný	dlouhý	vysoký
■ široký	ukrutný	velký	hnědý
■ bílý	modrý	rudý	zelený
■ blbý	hloupý	hluchý	tlustý
■ bledý			

Výjimky

- nejzazší
- další
- pomenší
- postarší

Všimněme si:

Starší muž je mladší než starý muž.

Mladší muž je starší než mladý muž

Význam zesilující

- Suffixy –atý (malinkatý), -ánský (velikánský), -anánský (velikanánský), -atanánský (dlouhatanánský), -itánský (hrozitánský)
- Prefixy pra- (prabídný), pře- (překrásný), vele- (velevýznamný)

Význam zeslabující, negace

- Suffixy –avý (bělavý, modravý,....)
- Prefixy ob- + -lý (obtloustlý), po- + -lý (podlouhlý), při- + -lý (přihlouplý), na- + -lý (namodralý)
- Prefix ne-

Negativa tantum a adjektiva vyjadřující absenci vlastnosti

■ nebohý	nedůtklivý
■ nerudný	nezvedený
■ nemluvný	nedočkavý
■ nestoudný	netýkavý
■ bezcitný	bezduchý
■ bezdětný	bezpečný
■ bezmyšlenkovitý	bezúročný
■ bezzubý	bezostyšný

Citově zabarvený, deminutivní, mazlivý význam

- Suffixy –ičk-ý (maličký), -ink-ý (malinký, oučk-ý (tenoučky), -ounk-ý (slabounký), -oulink-ý (slaboulinký) ...

TRANSPOZICE (adjektiva)

- Adverbia transponovaná do adjektiv
- Adjektivizace slovesných tvarů

Tvoř adjektiva od adverbii (mutace nebo transpozice?)

■ zde	vedle	vně
■ uvnitř	tam	před
■ okolo	brzy	loni
■ dnes	nyní	opět
■ pozdě	včas	včera
■ zítra	někdy	tehdy

Adjektivizace slovesných tvarů

Přechodník přítomný (nesoucí, hrající, zpívající)

Přechodník minulý (napsavší, roztrhavší)

Pasivní příčestí (přenesený, ukrytý, zabitý)

L-ové příčestí (opilý, uschlý, opuchlý)

dezaktualizovaná procesuální adjektiva

Limit:	0	Řádků k zobrazení:	4853
lemma: OKWIC>			
☒ zobrazit ☐ součet ☐ schovat			
<u>lemma:</u>	<u>##</u>		
následující	13290		
vedoucí	8348		
budoucí	8225		
vynikající	5437		
rozhodující	4993		
rostoucí	4731		
odpovídající	4244		
stávající	4180		
žijící	3714		
týkající	3713		
cestující	3233		
žádoucí	3095		
zbývající	3031		
stojící	2712		
související	2593		
ležící	2577		
existující	2360		
řídící	2349		
působící	2020		
věřící	2007		
připomínající	1975		
blížící	1853		
obsahující	1789		

která adjektiva nejsou procesuální?

Limit:	0	Řádků k zobrazení:	185
lemma: DKWIC>			
☒ zobrazit ☐ součet ☐ schovat			
nemohoucí	100		
srdcovoucí	92		
růžolící	82		
spolubydlící	78		
prohlubující	69		
déletrvající	56		
prýšticí	54		
dřevozpracující	54		
sebezničující	52		
kolemjedoucí	43		
běloskvoucí	41		
mohoucí	39		
dřevnatějící	36		
pravdoucí	36		
kolemstojící	35		
skvoucí	33		
letoucí	30		
čnějící	29		
dlouhohrající	28		
stísňující	26		
divoucí	25		
okolostojící	24		
vševidoucí	24		
červenolící	23		

Zvládnutí děje (participium/přechodník – adjektivum)

- Zachování vazby fundujícího slovesa (smíšená se zbytky šlehačky – smísit se zbytky šlehačky, opilý pivem – opít se pivem, opilý jako Švéd – opít se jako Švéd, odvolaný ředitelem – být odvolán ředitelem, ...)
- Podržení reflexivního se/si (lesknoucí se zrcadlo, pohybující se bod, poděkovavší se král, opozdivší se četník)

Najdi adjetkiva účelová

Limit: Řádků k zobrazení: 6656

lemma: OK<VIC> zobrazit součet schovat

<u>lemma:</u>	<u>##</u>
domácí	24256
následující	13290
vedoucí	8348
budoucí	8225
vynikající	5437
rozhodující	4993
rostoucí	4731
odpovídající	4244
stávající	4180
žijící	3714
týkající	3713
cestující	3233
žádoucí	3095
zbývající	3031
vzdělávací	2755
stojící	2712
související	2593
ležící	2577
psací	2471
existující	2360
řídící	2349
obývací	2246
působící	2020

Která z následujících zakončení mohou mít adjektiva účelová a která procesuální? Která zakončení mohou mít deverbativa a která mít nemohou ?

■ ací	áci	ecí
■ ěcí	ící	ící
■ ocí	oucí	ucí
■ ycí	ýcí	

Adjektiva na ší

Bonito
Manažer Korpus Dotaz Konkordance Zobrazení Výběr Nápověda

P filtr jméno: syn2010

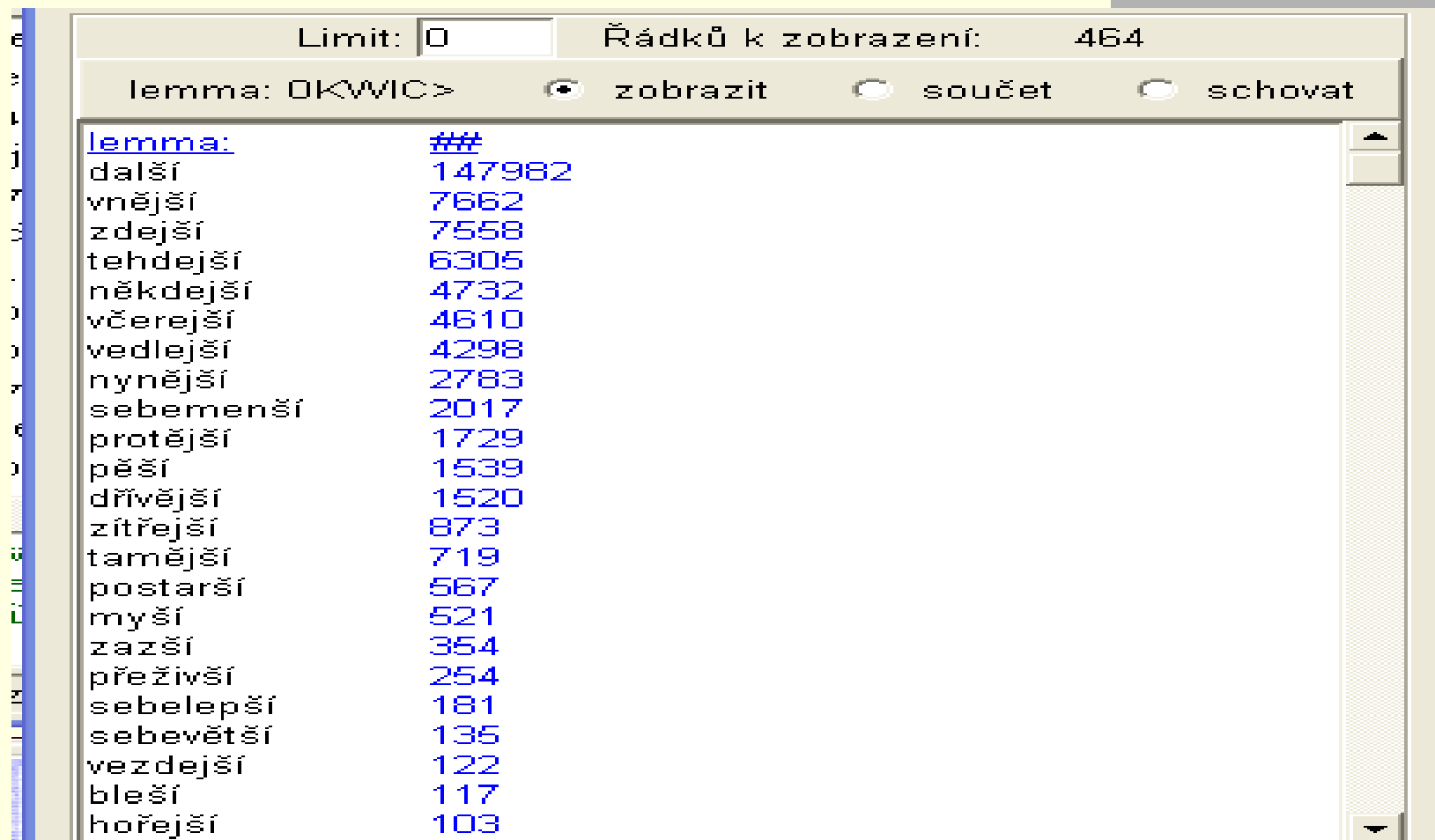
První Poslední Od Pozic od < KWIC Do Pozic od KWIC >

š oblečeného člověka , který šel po azně se díval na zem , na nebe , na těsně u chodníku . Poněvadž až do vysokéj chlap , červeněj v obličejí . žka krve , tekla chodbou a u zdi na , že bude dopaden . Ale kdyby měl krslych , věčně zelených dubů . Po rod - vozy a káry , muži na koních i čili z koní a strhli z ramen ručnice . šel taky , já taky , " ozvalo se deset neslyšel nic , a přece ráno byla na . Proto jsem se tak plazil . Ať jsou	protějším /protějši/AAIS6----1A----- protějši /protějši/AAIP4----1A----- včerejši /včerejši/AAFS2----1A----- Dolejši /dolejši/AAFS4----1A----- protějši /protějši/AAFS6----1A----- sebemenši /sebemenši/AANS4----1A----- nejzazším /zazši/AAIS6----3A----- pěši /pěši/AANS4----1A----- Dalši /dalši/AAMP1----1A----- dalšich /dalši/AAIP2----1A----- vnějši /vnějši/AAFS6----1A----- sebechytřejši /sebechytřejši/AAIP1----1A-----	chodníku a bedlivě si prohlížel domy a na laťkový plot . Když noci celý týden nepršelo , drož půlku obličejí měl omotanou š straně vytvořila malou kažuž . podezření , hned změní jméno okraji obzoru se táhne dlouhý , nesčetné množství žen klopý jezdci přiklusali na pomoc pře hlasů . " Koně nechtě dole , m straně dveří napsána veliká se , nejsou dost chytří , aby chytí
---	---	--

Počet výskytů: 198532
> Query : ".*ší"
> P-filter: "A.*"

Zobrazeno: 1+50/198532 (0%) Řádek: 1

Najdi adjektivizovaný přechodník minulý

Limit: 0 Řádků k zobrazení: 464

lemma: DKWIC> zobrazit součet schovat

lemma:	##
další	147982
vnější	7662
zdejší	7558
tehdejší	6305
někdejší	4732
včerejší	4610
vedlejší	4298
nynější	2783
sebemenší	2017
protější	1729
pější	1539
dřívější	1520
zítrější	873
tamější	719
postarší	567
myší	521
zazší	354
přeživší	254
sebelepší	181
sebevětší	135
vezdejší	122
bleší	117
hořejší	103

Na které kombinace může končit lemma
adjektivizovaného přechodníku minulého?

■ aší	eší	ěší	iší
■ bší	dší	mší	pší
■ sší	kší	zší	vší
■ uší	tší	lší	oší

Na které kombinace může končit lemma adjektivizovaného l-ového přičestí?

■ alý	álý	elý	ělý
■ élý	ilý	ílý	olý
■ ulý	oulý	ylý	ýlý
■ blý	plý	vlý	slý
■ zlý	tlý	dlý	flý
■ klý	šlý	rlý	žlý

Na které kombinace může končit lemma adjektivizovaného pasivního příčestí?

■ aný	áný	ený	ěný
■ iný	íný	yný	ýný
■ uný	oný	sný	vný
■ tný	rný	kný	lný
■ atý	utý	itý	stý
■ etý	átý	ytý	ýtý
■ átý	outý	ltý	rtý